

Pasziánsz

A bástya

Az öregek rettentően spórolócskák voltak. A légyszaros konyhai villanykörte is csak tizenötös lehetett. De ők ennek a fogyasztását is sokallták. Még húsz forintot is elvitt tőlük a számlás havonta!

Az ember bal kezének gyűrűs ujjja kajlán állt. Sehogy sem akart úgy mozdulni, ahogyan azt gazdája szerette volna. Folyton beleakadt mindenbe. Ezért használt biciklibelsőt karikázott föl, azzal szorította a középső ujjához az engedetlen gyűrűst. A szomszéd gyerekek jót röhögtek az őregen, amikor csüngő ujjperceit a gumiabronccsal a gyűrűsujjhoz igazította. Idősebbek is mondogatták neki: vegyen a patikában valami rendes gumit. Vágjon szét egy dudlit, de ne tegye a kezére azt a szörnyűséges fekete vackot. Drága az – háritotta el az ilyen ajánlatokat az öreg. Két forintot is elkérnek azért a kis szarért.

Az öregek zsíros gazdának számítottak az átkosban is. A térszében jól megszédtek magukat. A háztájiból meg egyenesen ömlött a pénz a házikasszába. Mármint a konyhakredencbe állított csorba, fületlen bögrébe. Az öreg csak behozta a kamrából, de mindig az asszony mérte a krumplit, mákot, diót a kuncsaftoknak. Kisujját ügyesen a mérleg lengedező nyelve elé dugta, úgyhogy nála az egy kiló jó, ha kilencven deka volt. A visszatérő reklámolókat azzal küldte el az asszony, hogy otthon biztosan kivettek belőle, és most azt követelik tőle, amit már egyszer megkaptak, itt mérte a szemük előtt, láthatták, hogy az egy kiló volt. Szégyenkezve álltak odébb a vevői, de a következő évben megint csak tőle vették a diót és a mákot.

Folyt be a pénz, akár a pelyva!

Az L alakban hosszan elnyúló házból két kis lakást alakítottak ki, s kiadták bérebe. Az egyikben egy öreglány lakott, aki ritkán volt otthon, a kőolajosoknál dolgozott bérszámfejtőként, szinte mindig úton volt a fúrókkal. A másik, egyetlen helyiségből álló lakásban egy nála idősebb özvegyasszony talált menedéket. Őt a menyé üldözte el otthonról, a tanácsi bérlakásból. Az öregasszony nem bírta tovább a piszkálódást, sértegetést, inkább odébb állt.

Az özvegyasszony a teatűzhelyébe megvette a télirevalót. A gangon összerakott fája azonban jobban fogyott, mint amennyit szobának és konyhának használt csipetnyi lakásban eltűzelt. Egyszer úgy tett, mintha elment volna. Feltűnően sokáig matatott a kapunál, hangosan kattantotta a zárat. A tulajdonosok ki is dugták a fejüket az ajtajukon. De az özvegyasszony visszaosont kuckójába, és várt.

Nemsokára jött is az öreg, kezében kosárra. Megrakta fával, ölébe vette. Indulni készült, amikor káromkodva vágta ki az ajtót az özvegyasszony. Szaladt elmondani a szomszédoknak, hogy tetten érte a vén gazembert.

Az öreglány olajjal tüzelt, úgyhogy a hordóból mindig csak annyit lopkodott az öreg, amennyi fűrészporról összekeverve elég volt begyújtani. Egyszer már megjárta a folyékony tűzrevalóval. Mohóságában a tűzre zúdított egy jó öntetet az olajoskannából. Úgy bedurrantott vele, hogy a tűzhely platnija beizzott és felposodott.

A bérlők történeteit jól ismerte a környék. Csóválták a fejüket az emberek, hogy ejnye, ejnye, hát nem elég ezeknek, amijük van?!

Az öreglány Pestre költözött, az özvegyasszony után az öregek is meghaltak. Abban az időben nagy pénzt, kétszázezer forintot hagytak unokájukra, mert egyetlen gyerekük akkor már nem élt. Az unoka lebontotta a házat, szép új palotát épített helyébe a hagyatékából. A portát körülölelő bástyát viszont meghagyta. A kőfal azóta is dacol az idővel.

Tartalom

<i>Zalán Tibor: A kor falára (publicisztika)</i>	1. és 48. old.
<i>Seprősi-Czárán György: Pasziánsz (tárca)</i>	2. old.

MAGYAR GOLGOTA

<i>Szemet szemért? (dokumentum)</i>	3. old.
<i>Rideg Gábor: „Minden egész eltörött...”</i>	10. old.
<i>Tóth Attila: Emlékmű szembenézetből</i>	12. old.
<i>Pádár Julianna versei</i>	14. old.
<i>Ötvös László versei</i>	14. old.
<i>Takács György: „Fogadj magadhoz Úristen...” (cikk)</i>	15. old.
<i>Kabay Lizett: Júlia szép leány halála (tanulmány)</i>	18. old.

MÉRLEG

<i>Szurmay Ernő: „A múlt csak példa legyen most!” (előadás)</i>	30. old.
<i>Szabó István: Múzeum és tudomány (előadás)</i>	33. old.

IRODALOM

<i>Kiss Tamás versei</i>	37. old.
<i>Rideg István: Kiss Tamás őszikéi (tanulmány)</i>	38. old.
<i>Sarusi Mihály: Románjárás Magyargyulán (regényrészlet II.)</i>	41. old.

KRITIKA

<i>Rigó József: Színváltások (színházkritika)</i>	45. old.
<i>Zelei Miklós: Duna Tv: nem kérdés (tévékritika)</i>	47. old.

Török Ágnes: Rólunk írták (1994. október–november) (melléklet)

A 9. és a 17. oldalon *Detki Margit* Kunmadarason készített felvételeit, a címloldalon, a 10., 11. 12. és a 13. oldalon *Mészáros János* Györfi Sándor Magyar Golgotájáról készült fotóit, a 45., 46. oldalon *Illyés Csaba* képeit közöljük.

A piktográfiákat *Györfi Sándor* tervezte.

Főszerkesztő:

Körmendi Lajos

A szerkesztésben részt vettek:

Dorkovics Ágnes, Elek György, Erdei-Szabó István,
dr. Lengyel Klára, Seprősi-Czárán György, Szécsi Valéria

Tipográfia: Dede Géza

Lapmenedzser: András László
Szerkesztőségi titkár: Kiss Józsefné